

un eksportu uz agresorvalsti

DIENAS
TĒMA

<< "Apgrozījums tieši Ukrainā ir augošs. Jāatceras, ka mēs runājam par higiēnas preču ražošanas uzņēmumu, kas kā preču veids nav nekādi sankcionēts," klāsta S. Binkovskis.

Eiropā iespraukties nevar

Šāda saraksta publicēšanu kā nekorektu rīcību vērtē arī SIA "Ekspresija" valdes locekle Jeļena Poddubnaja. "Kāpēc mēs nevaram sūtīt precī, ko izmanto civilām vajadzībām, ne militāriem mērķiem? Kad Krievijā par miljoniem tiek iepirkta gāze un degviela, tad tas ir normāli?"

Mēs nepērkam preces Krievijā, neatstājam tur savu naudu. Tieši otrādi – mēs no viņiem naudu paņemam un šeit attīstām uzņēmējdarbību – Latvijā mak-

sājam nodokļus, dodam darbu cilvēkiem, viņi saņem algu," pauž uzņēmuma vadītāja.

SIA "Ekspresija" organizē kravu pārvadājumus gan uz Eiropas valstīm, gan Armēniju un Kazahstānu. Uz Krieviju tā galvenokārt no Itālijas vedot komunālās jeb ielu un teritoriju uzkopšanas tehnikas daļas. "Strādājam visur, kur tas iespējams. Tas, ko mūsu valdība vēlas, proti, lai darboties tikai Eiropā, šobrīd nav iespējams. Patīk valdībai vai ne, taču visiem kravu pārvadātājiem Eiropā nav darba – nav ko vest! Darba trūkst gan vācu, gan franču, gan itāļu pārvadātājiem. Kā lai es – Latvijas pārvadātājs, kuru nevar salīdzināt ar tādiem gigantiem, – iespraukos Eiropā? Mani tur neviens nelaidīs! Kaut kādas nišas iekarošana Eiropas tirgū var prasīt padsmīt gadus. Atrast godprātīgu klientu, kas maksās naudu, ir ļoti sarežģīti. Tas nenotiek, vienkārši uzsitot knipi. Ir viegli sēdēt siltā vietā, spriedelēt un saņemt algu no nodokļu maksātājiem," teic uzņēmuma pārstāve.

"Pārtraucot piegādes uz Krieviju, septembrī esam spiesti apturēt savas Kuldīgas filiāles darbību un atlaist no darba cilvēkus. Mēs esam atbildīgi par savu personālu, kas pie mums strādā, par kuriem maksājam nodokļus. Morāli tas nav patīkams brīdis," saka uzņēmuma "V.O.V.A" finanšu direktore Viktorija Zozuļa, atbildot uz jautājumu, kā eksportētāju uz Krieviju saraksta publicēšana ietekmējusi šo veļas šūšanas uzņēmumu.

"V.O.V.A" pēdējā gada laikā eksportu uz Krieviju samazinājusi būtiski. Ja sākotnēji šim uzņēmumam teju visa produkcija tika pārdota kaimiņvalstī, tad pērn eksports uz Krieviju sarucis līdz aptuveni 30%.

"Pārtraukt eksportu uzreiz nav iespējams. Visus šos gadus esam ļoti daudz strādājuši, lai iekarotu un izvērstu savu darbību Eiropas tirgos. Regulāri piedalījāmies izstādēs gan Francijā, gan Vācijā, pat uz Ameriku braucām, taču tas nav tik vienkārši," skaidro V. Zozuļa.

Šobrīd Latvijā uzņēmums dod

darbu aptuveni 150 cilvēkiem. Pēkšņi izlemjot pilnībā atteikties no eksporta uz Krieviju, uzņēmumam nozīmētu būtisku darbības sašaurināšanu un darbinieku skaita samazināšanu, pauž uzņēmuma pārstāve.

Aizgāja līgani

Sākotnējā CSP publicētajā sarakstā bija iekļuvusi arī AS "Liepājas papīrs", kas produkciju uz Krieviju pārstāja eksportēt neilgi pirms agresorvalsts iebrukuma Ukrainā.

"Mūsu pēdējā eksporta krava uz šo valsti aizgāja februāra sākumā, un 24. februārī sākās karš. Protams, neesmu gaišrēģis un to, ka sāksies karš, nevarēju paredzēt. Aiziešana no Krievijas vienkārši sakrita ar mūsu plāniem šo tirgu pamest," skaidro uzņēmuma valdes priekšsēdētājs Jānis Vilnītis. "Liepājas papīrs" uz Krieviju sāka eksportēt 1997. gadā, taču sadarbība ar šo valsti bijusi ļoti nestabila – ja kāds gads bijis veiksmīgs un gūta peļņu, tad pēc tam sekojuši divi trīs gadi, kad uzņēmumam nācies samierināties ar zaudējumiem. "Tas parasti bija saistīts ar Krievijas īpatnībām. Viens ir nemitīgās rubļa svārstības, ko bija grūti prognozēt. Naudu pēc produkcijas piegādes parasti pārskaita divu trīs mēnešu laikā, un, kad to saņēmām, nereti tai jau bija cita vērtība, nevis, piemēram, vairs 1000 eiro, bet gan 700 eiro. Otrs apstākļi bija Krievijas nacionālās īpatnības, ja to tā var nosaukt. Ja salīdzina ar Ukrainu, tad Krievijā strādāt gan bija vieglāk. Ukrainā pamēģinājām un sapratām, ka tur viss balstās uz "pateicībām", tāpēc šajā tirgū vairs negājām. Krievijā šajā ziņā bija vieglāk, taču arī tur ir savas īpatnības, kas jāņem vērā."

Vēl samērā nesen Krievija bija lielākais "Liepājas papīra" eksporta tirgus, šajā valstī Liepājas uzņēmumam bija arī sava pārstāvniecība.

J. Vilnītis atzīst, ka aizstāt Krievijas tirgu ar citiem nav viegli. "Mums ļoti paveicās, ka mēs to darījām divu trīs gadu garumā, pakāpeniski audzējot savu eksportspēju citos tirgos. Līdz ar to no Krievijas aizgājām līgani, nevis strauji vienā dienā. Ja tam būtu jānotiek vienā dienā, tad diemžēl mums būtu jāatlaiz no darba cilvēki. Taču, izejot no Krievijas tirgus pakāpeniski, mēs darbinieku skaitu nesamazinājām, tieši otrādi – pagājušogad sasniedzām vēsturiski augstākos ražošanas apjomus."

Arī ar Baltkrieviju Liepājas uzņēmums sen kā nesadarbojas. Vienlaikus J. Vilnītis pauž,

UZZIŅAI

- Eksportētāju saraksts uz Krieviju un Baltkrieviju 2023. gada jūnijā tapis, izmantojot Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Muitas pārvaldes Centrālajā muitas informācijas sistēmā esošos vienotā administratīvā dokumenta datus.
- Eksportētāju sarakstā iekļauti visi uzņēmumi, kas veikuši eksporta darījumus 2023. gada jūnijā neatkarīgi no darījuma vērtības un mērķa, kā arī loģistikas kompānijas, kas ved preces uz Krieviju vai Baltkrieviju citu uzņēmumu uzdevumā.

Avots: CSP

ka viņam nav skaidrs, ko ekonomikas ministre vēlas panākt, uzdodot CSP publikot sarakstu ar uzņēmumiem, kuri eksportē uz Krieviju un Baltkrieviju.

"Tas nav korekti. Ņemsim par piemēru "Lauma Fabrics". Lai gan nezinu precīzi, taču tam ir pietiekami liels eksporta apjoms uz Krieviju. Arī "Lauma Lingerie" vismaz iepriekš aptuveni 60% no ražošanas apjoma aizgāja uz Krieviju. Ja pērn februārī šis uzņēmums nolemtu pārtraukt

sadarbību ar Krieviju, tad tas zaudētu vairāk nekā pusi no ražošanas apjoma. Neizbēgami būtu jāatlaiz darbinieki, bet valstij un pašvaldībai būtu mazāk nodokļu ieņēmumu. Visus vienā kulē sabērt nedrīkst – tā tomēr ir uzņēmuma paša atbildība. Mums valstiski jābūt svarīgi tam, lai mēs nebarojam Krievijas militāro jomu, piemēram, piegādājot mikroshēmas, motoru vadības sistēmas vai tamlīdzīgi. Pārējos nosodīt es neņemtos."

EKSPERTS

DIENAS
TĒMA

Lai sabiedrība izdara secinājumus

Aigars Rostovskis, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras prezidents

Krievijas agresija joprojām turpinās, līdz ar to, raugoties no ētikas un citiem skatu punktiem, katram jāizvērtē, vai ir pareizi sadarboties ar agresoru, kāpēc uzņēmēji gatavi stiprināt agresorvalsts kapacitāti, vai viņi to var pārtraukt. Tas tomēr ir atlieksmes jautājums.

Protams, situācija ir sarežģīta un daudzi uzņēmumi nevar pārkārtoties, jo eksporta apjoms uz Krieviju un Baltkrieviju ir liels. Taču mēs redzam, ka pēdējā pusotra gada laikā daudzas kompānijas tomēr pārtrauca savu darbību šajās valstīs. Šis karš un drošības jautājumi mums ir eksistenciāla lieta, un, manuprāt, sabiedrībai jāzina, kuri uzņēmumi joprojām sadarbojas ar agresorvalstīm un kas ir šo kompāniju patiesie labuma guvēji. Taču katram uzņē-

mumam jāļauj izstāstīt iemeslus, jo atsevišķās situācijās iemesli ir objektīvi, proti, ir uzņēmumi, kuri dažādu iemeslu dēļ tiešām nevar strādāt citos tirgos. Un tad ir jāizvēlas, kas ir labāk, – lai uzņēmums turpina strādāt vai arī tas bankrotē un daudzi cilvēki zaudē darbu. Cits stāsts ir, ka uzņēmums varētu pariet uz citiem tirgiem, taču necenšas to darīt.

Mēs dzīvojam demokrātiskā valstī, un ir normāli, ka no sabiedrības netiek slēpts, kas tad ir tie uzņēmumi, kas joprojām eksportē uz Krieviju un Baltkrieviju. Tāpat prasītos arī, lai publisko sarakstu ar tiem uzņēmumiem, kas joprojām importē preces no šīm abām valstīm. Taču, kā jau minēju, šiem uzņēmumiem jānodrošina mikrofonu, lai viņi izklāsta savus argumentus un ieceres. Ja uzņēmēji atsakās to skaidrot, tad, lai sabiedrība izdara secinājumus.

Baltijas valstu reģions šajā ģeopolitiskajā situācijā tomēr ir visievainojamākais, jo mēs atrodamies vistuvāk Krievijai un Baltkrievijai. Un ir svarīgi, lai arī sabiedrotie redz mūsu sabiedrības attieksmi par to, kas tad ir mūsu stratēģiskie partneri. Mēs nevaram turpināt sadarboties ar agresoru un pēc tam teikt: nāciet mūs aizstāvēt!

Šo situāciju nevar aplūkot kā šauru biznesa tēmu, jo tā daudz plašāka un kompleksāka."

UZZIŅAI

Nozīmīgākie Latvijas tirdzniecības partneri 2023. gadā (dati par janvāri – jūnijū)

IMPORTĀ		EKSPORTĀ	
1. Lietuva	6. Nīderlande	1. Lietuva	6. Apvienotā Karaliste
2. Vācija	7. Ķīna	2. Igaunija	7. Dānija
3. Polija	8. Zviedrija	3. Vācija	8. Somija
4. Igaunija	9. Itālija	4. Zviedrija	9. Polija
5. Somija	10. Krievija	5. Krievija	10. Nīderlande

Avots: CSP